

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Groningen, thans regionale eenheid Noord-Nederland

Datum: 13 juni 2013

Rapportnummer: 2013/066

Klacht

Verzoeker en zijn partner, mevrouw B., klagen erover dat de politie zonder dat mevrouw B. hiervoor expliciet toestemming heeft gegeven, hun woning is binnengetroten en heeft doorzocht.

Verder klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Groningen zijn minderjarige (stief)dochter niet of onvoldoende zorg heeft verstrekt na zijn aanhouding.

Bevindingen

Wat is er gebeurd?

In december 2011 verleende de officier van justitie toestemming om verzoeker buiten heterdaad aan te houden. De Centrale Inlichtingen Eenheid (CIE) had informatie ontvangen dat verzoeker van plan zou zijn de nieuwe vriend van zijn ex-partner dood te schieten. Er was tevens informatie binnengekomen dat verzoeker over een wapen zou beschikken.

Op 2 december 2011 vond de aanhouding plaats door een arrestatieteam met een zogenaamde auto-procedure. Verzoeker was op dat moment met de auto onderweg naar zijn ex-partner. In de auto zaten zijn tienjarige stiefdochter en zijn dochter van zeventien. Bij verzoeker werd geen vuurwapen aangetroffen. Na de aanhouding zijn de twee dochters met de auto (bestuurd door een lid van het arrestatieteam) naar een politiebureau gebracht. Daar aangekomen zijn zij door de politieambtenaren N. en K. naar huis gebracht. Dat wil zeggen naar de woning van de huidige partner van verzoeker, te weten mevrouw B. De politie heeft na aankomst de woning van mevrouw B. doorzocht op grond van de Wet Wapens en munitie.

Klacht politie Groningen

Verzoeker diende via zijn advocaat een klacht in over dit optreden van de politie. Naar aanleiding van de klacht vond er op 23 januari 2012 een gesprek plaats tussen verzoeker en zijn partner en de klachtbehandelaar van de politie Groningen. Tijdens dit gesprek gaf verzoeker aan dat zijn klacht zich niet richt op de gedragingen van de leden van het arrestatieteam. Dat heeft verzoeker tijdens de zitting van de Noordelijke Adviesraad Politie (hierna Raad) nog eens bevestigd: "...Zij deden gewoon hun werk..." Wel gaf verzoeker herhaaldelijk aan dat hij de indruk heeft dat de politie zich vooringenomen opstelt jegens hem. Hij geeft aan het niet te kunnen verkroppen telkens door de politie lastiggevallen te worden. Hij heeft zijn criminele activiteiten gestaakt en zijn leven gebeterd, zo stelt hij. Verzoeker stelt dat door feiten uit het verleden bij sommige politieambtenaren een verkeerd beeld over hem bestaat.

Waar het verzoeker bij dit incident om gaat was de behandeling van zijn (stief)dochter nadat hij was aangehouden. Voorts klaagt zijn huidige partner erover dat de politie onterecht haar woning is binnengetroten en onterecht de woning heeft doorzocht.

Op 19 maart 2012 vond de behandeling van verzoekers klacht plaats door de Noordelijke Adviesraad politie. Op 7 mei 2012 bracht de Raad advies uit aan de korpsbeheerder. De Raad adviseerde de korpsbeheerder de klachtonderdelen die betrekking hadden op het doorzoeken van de woning en de zorg voor de twee minderjarige kinderen ongegrond te achten. De korpsbeheerder heeft de advocaat van verzoeker op 12 juni 2012 meegedeeld dat hij het advies van de Raad volgt.

Ten aanzien van het binnentreden van de woning van mevrouw B.

Tijdens het gesprek met de klachtbehandelaar en bij het onderzoek naar de klachten door de Raad is uitgebreid gesproken over de betekenis van "toestemming verlenen voor het doorzoeken van de woning" door mevrouw B. De betrokken politieambtenaren K. en N. verklaarden dat mevrouw B. expliciet toestemming had gegeven voor de doorzoeking doordat zij onder meer zou hebben gezegd:

"... er is hier helemaal geen vuurwapen in huis, je mag overal kijken, doe maar..." en "...Kom maar binnen. Je mag overal kijken. Trek alles maar overhoop, er is hier niets..."

De betrokken politieambtenaren vonden het niet nodig om na deze expliciete woorden van mevrouw B. de machtiging tot het binnentreden van de woning te tonen. Politieambtenaar K. verklaarde dat hij de machtiging wel bij zich droeg die bewuste dag. Politieambtenaar N. verklaarde nog dat het binnentreden en de zoeking in een vriendelijke sfeer zijn verlopen.

Mevrouw B. verklaarde tijdens de hoorzitting van de Raad op de vraag of zij de politieambtenaren toestemming had gegeven om haar woning binnen te treden en te doorzoeken, dat zij er niet van op de hoogte was dat zij de politieambtenaren haar toestemming kon weigeren. Ze zou hebben gezegd dat verzoeker geen vuurwapen bezat en dat er ook geen vuurwapen in haar woning zou worden aangetroffen.

In het proces-verbaal van het verslag van binnentreden van de woning wordt bevestigd dat de machtiging niet getoond is. Volgens het verslag is het doel van het binnentreden wel meegedeeld.

De machtiging tot binnentreden is afgegeven op grond van de Wet Wapens en Munitie. In de woning is geen wapen aangetroffen.

Ten aanzien van de nazorg aan de minderjarige kinderen na aanhouding

Tijdens de aanhouding van verzoeker bevonden zich zijn stiefdochter en dochter in de auto. Volgens de rapportage van de Raad zijn de kinderen in overleg met het

rechercheteam door twee leden van de Aanhoudings- en ondersteuningseenheid (AOE) van de politie IJsselland overgebracht naar het politiebureau Rademarkt te Groningen.

Volgens verzoeker zijn de gevolgen van de aanhouding voor de kinderen ernstig. Mevrouw B. verklaarde dat haar dochter X, zij was op het moment van de aanhouding tien jaar oud, behoorlijk overstuur was. De gevolgen voor dochter Y, zeventien jaar op het moment van de aanhouding, waren eveneens ingrijpend. Verzoeker verklaarde dat zij op staande voet is ontslagen bij de kapperszaak waar zij stage liep nadat haar werkgeefster erachter kwam dat zij betrokken was bij de aanhouding. Zij heeft hierdoor haar opleiding bij de kappersschool niet kunnen afmaken. In haar eigen verklaring schrijft Y. dat de politieambtenaren kort na de aanhouding zouden hebben meegedeeld dat hun moeders ingelicht waren en reeds op het politiebureau aanwezig waren. Dit bleek niet zo te zijn. Ook het dringende verzoek of haar zusje X. van het toilet gebruik mocht maken werd afgewimpeld, aldus Y. Tijdens de hoorzitting geeft verzoeker aan dat hij van mening is dat de kinderen minder overstuur zouden zijn geraakt van de gebeurtenissen als er een maatschappelijk werker aanwezig was geweest op het politiebureau om hen op te vangen. Ook hebben zij zelf contact opgenomen met slachtofferhulp.

Een andere zus van Y heeft schriftelijk verklaard dat zij met Y. heeft getelefoneerd toen Y. op de achterbank in de politieauto zat en samen met X. naar het politiebureau werd overgebracht. Zij verklaarde dat Y erg overstuur was en dat het onduidelijk was voor Y waar zij naar toe gingen. Ook verklaarde ze dat zij Y. tot bedaren heeft proberen te brengen, en niet de politie.

Betrokken politieambtenaar N. verklaarde tijdens de zitting van de Raad en in reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman dat op het moment dat aan hem en politieambtenaar K. werd doorgegeven dat verzoeker was aangehouden, zij ook hoorden dat er twee kinderen bij betrokken waren. Er werd hun verzocht de kinderen, zodra zij aankwamen op het politiebureau aan de Rademarkt, naar hun woonhuis te brengen (zijnde de woning van mevrouw B.). Politieambtenaar N. verklaarde dat hij en zijn collega al klaarstonden op het moment dat de kinderen aankwamen op het bureau. Zij hebben zich voorgesteld en meegedeeld dat zij naar huis werden gebracht, en zijn direct na aankomst van de kinderen naar de parkeerkelder gelopen waar de auto gereed stond om hen naar huis te brengen. De auto betrof een onopvallend politievoertuig. Volgens politieambtenaar N. zijn de kinderen dan ook nog geen drie minuten op het politiebureau aan de Rademarkt geweest. Volgens politieambtenaar N. hebben de meisjes niet gevraagd of zij van het toilet gebruik mochten maken. Politieambtenaar N. verklaarde dat de meisjes aanvankelijk wel overstuur waren. X. was wat bang en Y wat recalcitrant. Onderweg hebben de politieambtenaren de meisjes geprobeerd gerust te stellen. De kinderen hebben vervolgens de politieambtenaren de weg gewezen naar hun woonhuis.

In de rapportage die is gemaakt van het gesprek dat de klachtbehandelaar eerder met verzoeker voerde, staat over de klacht met betrekking tot de zorg voor de kinderen onder

meer dat de politie graag lering wil trekken uit de klacht. De regiopolitie Groningen heeft zorg en zorgvuldigheid wat betreft de omgang met minderjarige getuigen/betrokkenen hoog in het vaandel staan. Waar mogelijk zal de klacht van klager gebruikt worden om dit proces te verbeteren, aldus de klachtbehandelaar.

Voorts blijkt uit de klachtbehandeling dat aan verzoeker en mevrouw B. het aanbod is gedaan om hun dochters een uitgebreide rondleiding te geven op het politiebureau waarbij de politie als organisatie zich zal inspannen om beide kinderen een plezierige tijd te bezorgen en waarbij wat de politie Groningen betreft alle vragen gesteld mogen worden. Verzoeker wilde geen gebruik maken van dit aanbod.

Behandeling klacht door de Nationale ombudsman

Tijdens een telefoongesprek over deze klacht met een onderzoeker van de Nationale ombudsman is aangeboden een bemiddelingsgesprek te beleggen tussen verzoeker en de politie Groningen, onder leiding van een bemiddelaar van de Nationale ombudsman. Verzoeker liet weten geen gebruik te willen maken van dit aanbod.

Beoordeling

Ten aanzien van het binnentreden

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het huisrecht vindt bescherming in de Grondwet en in internationale verdragen (zie Achtergrond, onder 1., 2. en 3.). Het huisrecht houdt voor politieambtenaren in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niet binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.

Uit het onderzoek is gebleken dat er een machtiging tot binnentreden was afgegeven op grond van de Wet Wapens en Munitie. Deze is echter niet getoond aan mevrouw B., omdat zij volgens de politieambtenaren expliciet aan hen toestemming zou hebben gegeven om haar woning te betreden en te doorzoeken. Gelet op de verklaring van mevrouw B. dat zij niet wist dat zij toestemming kon weigeren, en dat zij gezegd heeft dat er nergens in de woning een vuurwapen zou worden aangetroffen, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat mevrouw B., zoals de politieambtenaren N. en K. hebben verklaard, expliciet toestemming heeft verleend om haar huis te betreden en te doorzoeken. Het was dan ook niet nodig de aanwezige machtiging te tonen. De betrokken politieambtenaren hebben het huisrecht voldoende gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van de zorg voor de kinderen

Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat bestuursorganen aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die bestuursorganen zijn aangewezen. Het is daarnaast een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid de burger respecteert, hem fatsoenlijk behandelt en hulpvaardig is. Deze vereisten brengen mee dat de politie bij een aanhouding ervoor zorgt dat de daarbij betrokken kinderen zo goed mogelijk worden beschermd en opgevangen en ook dat er richting hen nazorg wordt verricht.

Toen verzoeker werd aangehouden in zijn auto zijn de kinderen overgebracht naar een politiebureau te Groningen. Dit geschiedde door een lid van een arrestatieteam van een ander korps. Wat er tijdens die rit is gebeurd is om die reden niet onderzocht door de klachtencommissie van de politie Groningen. Ook de Nationale ombudsman heeft hier geen onderzoek naar gedaan. Op het politiebureau te Groningen zijn zij direct met een onopvallende politieauto door twee politiemedewerkers van het korps Groningen overgebracht naar hun huis te R. Tussen het moment van aanhouden en het moment dat de twee kinderen van verzoeker thuis werden afgegeven zat op zijn hoogst vijf kwartier. De Nationale ombudsman twijfelt niet aan de goede bedoelingen en de voortvarende houding van de politie Groningen om de kinderen gerust te stellen en zo snel mogelijk thuis af te leveren. Daar is zij op dat moment dan ook in geslaagd. Wat er onderwijl allemaal wel of niet is gezegd; daar lopen de verklaringen over uiteen zodat de Nationale ombudsman daar geen uitspraak over kan doen.

Wat echter opvalt is dat nadat de twee kinderen, waarvan de jongste 10 jaar oud is, thuis zijn gebracht, er in het geheel geen nazorg heeft plaatsgevonden door de politie Groningen. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat het een enorme impact op de beide kinderen moet hebben gehad om te zien hoe hun vader met het nodige machtsvertoon werd aangehouden en dat zij zelf door de politie werden meegenomen en thuisgebracht. Niet alleen was dat op dat moment ingrijpend, ook kan het besef van wat er is gebeurd pas op een later moment doordringen.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het op de weg van de politie had gelegen om bij verzoeker en zijn vrouw kort na de aanhouding te informeren hoe het met de kinderen ging en de vraag te stellen of er nog enige vorm van hulp nodig was. De politie had verzoeker en zijn vrouw dan kunnen adviseren om hulpverlening voor hun dochters in te schakelen. Dat de politie naar aanleiding van de klacht van verzoeker heeft aangeboden de kinderen een keer een plezierige dag op het politiebureau te bezorgen is een mooi gebaar, maar doet aan het vorenstaande niet af.

De politie heeft dan ook in strijd gehandeld met het vereiste van bijzondere zorg.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de regionale eenheid Groningen, is:

niet gegrond ten aanzien van het binnentreden in de woning;

gegrond ten aanzien van de wijze waarop aan de kinderen van verzoeker nazorg is verleend, wegens het in strijd handelen met het vereiste van bijzondere zorg.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 12

"1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen. "

Artikel 15

"1. Buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen..."

2. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Algemene wet op het binnentreden

Artikel 2

"1. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond."